

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji

Warszawa, 22 marca 2016 roku

KRRiT-072-1/011/16

**Szanowna Pani
Beata Szydło
Prezes Rady Ministrów**

Szanowna Pani Premier,

Zgodnie z nowelą do ustawy o radiofonii i telewizji, która weszła w życie 8 stycznia bieżącego roku, Minister Skarbu Państwa został wyposażony w całkowicie autonomiczne kompetencje związane z powoływaniem i odwoływaniem rad nadzorczych i zarządów w 19 spółkach tworzących sektor nadawców publicznych. Od tego dnia odpowiedzialność za jakość zarządzania sprawami spółek, nadzorowania efektów podejmowanej w nich działalności, czy wykonywania pozostałych zadań wynikających z udziału mediów publicznych w obrocie gospodarczym kraju, spoczęła na organie administracji rządowej, bezpośrednio w hierarchii służbowej podlegającym Pani Premier.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, jako organ wyposażony w konstytucyjne zobowiązania przestrzegania wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego, z wielkim niepokojem obserwuje decyzje kadrowe podejmowane przez Ministra Skarbu Państwa, które objęły około 120 osób wykonujących funkcje zarządcze i nadzorcze. Z kolei nowo powołane przez ministra zarządy i rady nadzorcze codziennie wykonują decyzje kadrowe odnoszące się do pozostałych szczebli zarządzania oraz wykonywania zadań dziennikarskich. Od dnia wejścia w życie przywołanych powyżej przepisów tylko z Telewizji Polskiej zostało zwolnionych kilkudziesięciu dziennikarzy, zaś w całym sektorze mediów publicznych jest to ponad 100 osób. Łącznie na różnych szczeblach zarządzania, nadzorowania oraz wykonywania zadań dziennikarskich we wszystkich 19 spółkach publicznej radiofonii i telewizji zwolnienia objęły ponad 220 osób.

Analizując te zdarzenia w kontekście konstytucyjnych zobowiązań, w pełni podzielamy niepokój, który wyraziły między innymi Europejska Federacja Dziennikarzy (EFJ), Europejskie Centrum Wolności Prasy i Mediów (ECPMF), Międzynarodowy Instytut Prasowy (IPI). Wspólna

delegacja tych organizacji, tzw. misja wyjaśniająca, po wizycie w lutym bieżącego roku w Polsce i przeprowadzeniu wielu rozmów, także ze zwolnionymi z pracy, zaapelowała do Rządu RP o zagwarantowanie niezależności mediom publicznym. W wydanym oświadczeniu członkowie misji podkreślili, że nowelizacja nie spełnia międzynarodowych standardów wolności prasy i mediów, jest krokiem wstecz w rozwoju mediów publicznych w Europie i z tego względu zapowiedzieli, iż będą bacznie obserwować rozwój wydarzeń w Polsce oraz oczekiwać kontynuacji dialogu z dziennikarzami mającymi różne poglądy polityczne we wspólnym interesie ochrony wolności mediów.

Z tych samych względów, ponad dwudziestoletnią współpracę z Telewizją Polską zawiesił francusko-niemiecki kanał telewizyjny ARTE, który prezentuje programy kulturalne, reportaże ze świata sztuki i nauki oraz ambitne pozycje filmowe. Zarząd ARTE powiadomił kierownictwo TVP, iż współpraca nie będzie możliwa, dopóki ARTE nie upewni się, że zagwarantowana jest wolność przekonań, redakcyjny pluralizm oraz niezależność telewizji publicznej w Polsce.

Powyższe, to tylko przykładowe informacje o oświadczeniach wydawanych w związku z wywołującą tak wiele kontrowersji nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji, której najbardziej wymownym skutkiem są zwolnienia dziennikarzy w skali, jaka nie miała miejsca w ciągu ostatnich dwudziestu lat istnienia największej, polskiej organizacji telewizyjnej.

W ostatnim czasie opinia publiczna obserwuje nową falę zwolnień związaną z zasadami pracy wprowadzonymi przez nowe kierownictwo. Do grona zwolnionych w tym trybie dołączyły dziennikarki kanału TVP INFO, które przeciwstawiły się decyzji kierownictwa o nienadawaniu relacji z masowego marszu protestacyjnego w sprawie Trybunału Konstytucyjnego, jaki został zorganizowany w Warszawie 12 marca.

W dokumencie *Zasady etyki dziennikarskiej w Telewizji Polskiej SA – informacja, publicystyka, reportaż, dokument, edukacja* wskazuje się między innymi zasady, które wyznaczają dziennikarzom TVP sposób postępowania zawodowego, podkreślając, iż *dziennikarstwo w Telewizji Polskiej SA realizuje idee służby publicznej oparte na rzetelności, uczciwości, bezstronności i obywatelskiej wrażliwości, a także na najlepszych wzorcach i standardach warsztatowych. Dziennikarz telewizji publicznej służy społeczności widzów, szanując prawdę, dobro wspólne i wolność słowa, dokłada wszelkich starań, by zachować niezależność i bezstronność. Aby tę zasadę realizować w praktyce, dziennikarz ma między innymi prawo odmowy wykonania zadania, jeśli jest przekonany, że sposób zaprezentowania tematu będzie naruszał obiektywizm dziennikarski. Ta ważna regulacja, przyjęta w wewnętrznym akcie prawnym TVP, jest zgodna z generalną zasadą swobody wypowiedzi i powiązanymi z nią*

gwarancjami niezależności redakcyjnej, których z kolei istotnym elementem jest polityka kadrowa, zapewniająca dziennikarzom dostateczną autonomię.

Na konieczność poszanowania niezależności redakcyjnej, także w kontekście wewnętrznych stosunków w mediach, wskazują dokumenty prawa międzynarodowego, w tym dorobek wypracowany w ramach ochrony praw człowieka Rady Europy oraz w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Przykładowo: w *Rezolucji na temat przyszłości mediów publicznych*, przyjętej w 1994 roku podczas Konferencji Ministerialnej w Pradze, zwraca się szczególną uwagę na potrzebę wprowadzenia mechanizmów gwarantujących niezależność od wpływów politycznych oraz nacisków ekonomicznych, co stanowi konieczny warunek poszanowania swobody wypowiedzi oraz wypełniania misji publicznej, która obejmuje obowiązek prezentowania treści o pluralistycznym charakterze.

Z kolei Europejski Trybunał Praw Człowieka w 2009 roku w sprawie *Manole i inni przeciwko Mołdawii* stwierdził, iż *obowiązkiem państwa jest stworzenie warunków dla niezależnej i bezstronnej informacji oraz pełnego spektrum opinii i komentarzy*. W dalszej części wyroku ETPC podkreśla, iż państwo, które decyduje się stworzyć system mediów publicznych, musi w prawie krajowym i praktyce *zagwarantować, iż system zapewnia pluralistyczne usługi, w tym bezstronne, niezależne i zrównoważone informacje i komentarze oraz forum debaty publicznej, na którym może być wyrażane jak najszersze spektrum poglądów i opinii*. Na gruncie prawa krajowego stosowne regulacje określające kwestie związane z niezależnością redakcyjną w powyższym rozumieniu, zostały przede wszystkim zawarte w ustawie Prawo prasowe oraz ustawie o radiofonii i telewizji.

Wszystkie wymienione akty, krajowe i międzynarodowe, podkreślają konieczność wprowadzenia odpowiednich standardów polityki kadrowej, która powinna być realizowana w oparciu o względy merytoryczne, w sposób wolny od nacisków i dyskryminacji. Protesty różnych środowisk w sprawie zwolnień, które w ostatnim czasie nastąpiły w redakcji TVP INFO potwierdzają opinię, że kształtowanie programów informacyjnych w telewizji publicznej zostało podporządkowane interesom partii i rządu, a nie widza i obywatela.

Z tych względów, w imieniu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, uwzględniając obowiązujący stan prawny, w którym Minister Skarbu Państwa powołuje i odwołuje organy spółek mediów publicznych, zwracam się do Pani Premier o zapoznanie się z okolicznościami zwolnienia dziennikarzy z Telewizji Polskiej oraz ocenę, czy nie zaistniały warunki uzasadniające powszechnie wyrażane obawy, iż w TVP, pozostającej w zależności od działań podejmowanych przez ministra wchodzącego w skład gabinetu Pani Premier, a zatem Pani służbowo podległego, podstawowa dla funkcjonowania mediów zasada niezależności

dziennikarskiej nie jest przestrzegana. Obserwując zatem liczne zagrożenia dla wolności słowa, pragnę zadać następujące pytania:

1. Czy w mediach rządowych, jakimi stały się Telewizja Polska, Polskie Radio oraz rozgłośnie regionalne nadal obowiązują ustawowe regulacje wspierające bezstronność i inne zasady deontologii zawodowej dziennikarzy?
2. Jeśli te zasady w praktyce zostały zastąpione innymi, to na czym one polegają i gdzie zostały opublikowane?
3. Jeśli w mediach publicznych, za które całkowitą odpowiedzialność na różnych szczeblach kierowania i wykonywania zadań przejęła administracja rządowa, nadal obowiązuje zasada niezależności dziennikarskiej, to jakie działania zamierza podjąć gabinet Pani Premier, aby zapewnić jej przestrzeganie w praktyce?

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji będzie zobowiązana za zajęcie przez Panią Premier stanowiska w tych sprawach.

Z poważaniem,

Jan Dworak

Do wiadomości:

Minister Skarbu Państwa

Pan Dawid Jackiewicz